

Sonuç: $\mathcal{D}_1$ ve $\mathcal{D}_2$ düzlemleri ;

a) bir doğru ve dışındaki bir noktayı,

b) doğrudan olmayan 3 noktayı

ıçerirse çakışıktır, yani $\mathcal{D}_1 = \mathcal{D}_2$ 'dir.

Kanıt: a) $\mathcal{D}_1 \neq \mathcal{D}_2$ iken $\mathcal{D}_1 \cap \mathcal{D}_2$ en fazla doğru olacağından ispat biter.

b) A, B, C doğrudan değilse $\overrightarrow{AB}$ ve $\overrightarrow{AC}$ birbirinin katı olamayacağından,

$\mathcal{D} = \{ A + s\overrightarrow{AB} + t\overrightarrow{AC} \mid s, t \in \mathbb{R} \}$ kümesi

A ($s=0, t=0$), B ($s=1, t=0$) ve C ($s=0, t=1$)

noktalarından geçen bir düzlemdir.

$\mathcal{d} = \{ A + s\overrightarrow{AB} \mid s \in \mathbb{R} \} \subseteq \mathcal{D}$ doğrusu A ve

B'yi ıçerirken C'den geçmez. Bu yüzden

a) şikkinden dolayı A, B ve C'den geçen tek düzlem $\mathcal{D}$ 'dir.

İki doğrunun kesişimi =

$$u = (u_1, u_2, u_3) \neq 0 \neq v = (v_1, v_2, v_3); A = (a_1, a_2, a_3) \neq B = (b_1, b_2, b_3)$$

olmaz üzere $d_1 = \{ A + tu \mid t \in \mathbb{R} \}$ doğrusu ile

$d_2 = \{ B + sv \mid s \in \mathbb{R} \}$ doğrusunu ele alalım.

Teorem: i) $d_1 \cap d_2 = \emptyset \Leftrightarrow v, u$ 'nun sıfırdan

farklı bir katı ama $B-A$, u 'nun bir katı değil.

(doğrular aynı düzlemde ama paralel)

veya v, u 'nun katı değil, $B-A = tu - sv$, olacak $s, t \in \mathbb{R}$ yok.

(doğrular paralel düzlemde)

ii) $d_1 = d_2 \Leftrightarrow v$ ve $B-A$, u 'nun katı.

iii) $d_1 \cap d_2 = \{ \text{Nokta} \} \Leftrightarrow v, u$ 'nun bir katı değil, ve $B-A = tu - sv$ olacak (TEK) s, t var.

Komut: Genel olarak 3 durum vardır:

i) $v = \lambda u$ ve $B-A = \mu u$ olacak $\lambda \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ var $\mu \in \mathbb{R}$ yok.

ii) $v = \lambda u$ ve $B-A = \mu u$ olacak $\lambda, \mu \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ var

iii) $v = \lambda u$ olacak $\lambda \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ yok. $\rightarrow B-A = tu - sv$ olacak s, t yok
" " " " var

Durum (i & ii) Bir $\lambda \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ için $v = \lambda u$ olsun. $P \in d_1 \cap d_2$

$$\Leftrightarrow \exists t, s \in \mathbb{R} : A + tu = P = B + sv.$$

$$\Leftrightarrow \exists t, s \in \mathbb{R} : B - A = tu - sv.$$

$$\Leftrightarrow \stackrel{v = \lambda u}{\exists t, s \in \mathbb{R} : B - A = (t - s\lambda)u.}$$

Dolayısıyla, son önerme, $B-A=\mu u$ olacak $\mu \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ yoksa yanlış olduğundan $P \in d_1 \cap d_2$ olacak P yoldur.

Yani $d_1 \cap d_2 = \emptyset$ olur. (i)'nin ilk kısmı biter.

Eğer, $B-A=\mu u$ olacak $\mu \in \mathbb{R}$ varsa, $t-s\lambda=\mu$ eşitliğini her t için sağlayan bir $s (= \frac{t+\mu}{\lambda})$ ve her $s \in \mathbb{R}$ için sağlayan bir $t (= s\lambda+\mu)$ reel sayısı vardır. Bu yüzden, $P \in d_1 \Leftrightarrow P \in d_2$ elde edilir ki $d_1 = d_2$ demektir.

(i) ve (ii) $v = \lambda u$ olacak $\lambda \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ olmasın. $B-A = tu - sv$ olacak $t, s \in \mathbb{R}$ yoksa $A + tu = B + sv$ olacak s, t yani d_1 ve d_2 'nin ortak noktası yoktur. (i)'nin ikinci kısmı elde edilir. $B-A = tu - sv$ olacak $t, s \in \mathbb{R}$ varsa tektir, çünkü her t, s ikilisi $d_1 \cap d_2$ 'nin bir elemanını verir ve $P_1, P_2 \in d_1 \cap d_2$ iken $P_1 = A + t_1 u = B + s_1 v$ ile $P_2 = A + t_2 u = B + s_2 v$ 'den $\overrightarrow{P_1 P_2} = P_2 - P_1 = (t_2 - t_1)u = (s_2 - s_1)v$ ilişkisi elde edilir. $|d_1 \cap d_2| = 1$ olur. $\square$

Sonuç: 1) Uzayda farklı iki doğru ya kesişmez ya da TEK noktada kesişir.

2) Uzayda farklı iki noktadan TEK doğru geçer.

Kanıt: 1) Bir önceki Teoremin doğrudan bir sonucu.

2) $d = \{ A + t(B-A) \mid t \in \mathbb{R} \} = \{ (1-t)A + tB \mid t \in \mathbb{R} \}$ ise $t=0$ iken $A \in d$, $t=1$ iken $B \in d$ olduğundan

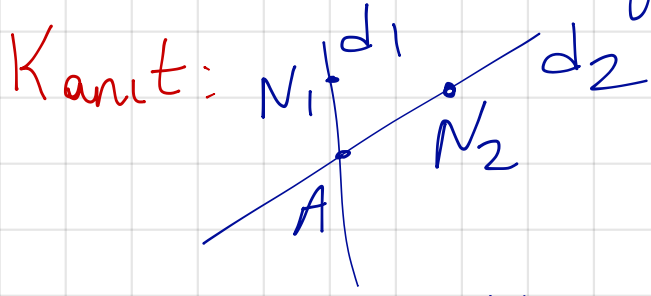
$A, B \in \mathbb{R}^3$ 'ten geçen en az bir d doğrusu vardır.

d' doğrusu A ve B 'den geçen herhangi bir doğru

ise $A, B \in d \cap d'$ olacağından $|d \cap d'| > 1$ 'dir.

1) sikkina göre $d = d'$ olmak zorunda. □

Sonuç: Uzayda kesişen iki doğru TEK bir düzlemde yatar.

Şekilde görüldüğü gibi $d_1 \cap d_2 = \{A\}$ iken $N_1 \in d_1 \setminus \{A\}$ ve $N_2 \in d_2 \setminus \{A\}$ noktalarını alalım.

A, N_1 ve N_2 doğrudaş değildir, çünkü mesela $N_2 \in d_1$ olsaydı $N_2 \in d_1 \cap d_2$ olurdu.

Bu yüzden bu 3 noktadan geçen TEK düzlem vardır.

Alıştırılmalar

1) $d_1 = \{ (2+3t, 1-t, 4t) \mid t \in \mathbb{R} \}$ ve
 $d_2 = \{ (11+6s, -2-2s, 12+8s) \mid s \in \mathbb{R} \}$ ise
 $d_1 \cap d_2 = ?$

2) $d_3 = \{ (6s, -2-2s, 12+8s) \mid s \in \mathbb{R} \}$ ise
 $d_1 \cap d_3 = ?$ ve $d_2 \cap d_3 = ?$

3) $d_4 = \{ (3r, -2-r, 2+3r) \mid r \in \mathbb{R} \}$ ise
 $d_1 \cap d_4 = ?$ $d_2 \cap d_4 = ?$ $d_3 \cap d_4 = ?$

4) $A = (1, 2, 3)$ ise A 'dan geçen her doğru
 $d = \{ (1+u_1t, 2+u_2t, 3+u_3t) \mid t \in \mathbb{R} \}$ şeklinde
bir kümeye eşittir gösteriniz.

5) $A \in \mathbb{R}^3$ ise A 'dan geçen her doğrunun
bir $u \in \mathbb{R}^3$ için $d_u = \{ A + tu \mid t \in \mathbb{R} \}$ şeklinde
yazılabileceğini gösteriniz.

(İpucu: Uzayda her doğru $\{ B + su \mid s \in \mathbb{R} \}$ şeklinde)